

שעל ידו מערכת הכשרות בד"ץ שאץ אשדוד SKS
בראשות כ"ק אדמו"ר משאץ אשדוד שליט"א

הפרשה בראי הכשרות

כשרות השמן בחג הפסח.

נושא
השבוע:

גליון
פרשת ויק"פ,
שבת החדש
תשפ"א

אקטואליה בכשרות

בירורי הלכה קצרים לשאלות 'אקטואליות בכשרות' מתוך הספר 'וכשר הדבר'

לפסח שמאלץ או שמן?

כי כותשין אותו במכתשת ששורין בו שעורים, ואפילו שמן זית לא ידליק בפמוטות שמשמשים בהם כל השנה, שהן מתחמצות מכח השמן. אבל בדרכי משה (שם) חולק על המהרי"ל וסובר ד'שאר שמנים' אינם אוסרים בדיעבד אפילו אם ידוע שכתשו אותן במכתשת של שעורים, דאין לחוש כלל להבלוע במכתשת, מאחר שהאגוזים ושאר מיני פירות שמהם מוציאים השמנים לא הוי 'דבר חריף', ובלווע שאינו חריף לא יוצא מהכללי, ואפילו אם נתערב 'משהו בעין מהשעורים' בתוך השמן, הרי הוא בטל בשישים. ומביא המג"א שם את דבריו. ומסקנתו: ד'שמן זית' אין חשש לאוכלו אפילו להמהרי"ל כיון שכותשים אותו בבית הבד ובכלים מיוחדים, וגם המהרי"ל לא אסר אלא להדליק בשמן זית בפמוטות שמדליקין בהם כל השנה, אבל כשלעצמם אין בהם חשש.

אמנם בדגול מרבבה (שם) אחר שהביא דברי המג"א כתב - ואף על פי כן לא ראיתי מנהג שיאכלו 'שמן זית' בפסח. ועוד נלענ"ד חומרא בשמן זית, שהרי הזיתים כותש במכתשת וכו' והזיתים מקרי דבר חריף וכו', ואם כן יש לחוש אולי נכתשו במכתשת שכתשו בו חמץ, והדרכי משה לא חשש 'בשאר שמנים' לקבלת טעם במכתשת, משום דשאר שמנים לא נעשים מדבר חריף, אבל זית הוא 'דבר חריף', ואם כן נהפוך הוא, דשמן זית גרע משאר שמנים. ומסיים שם הדגול מרבבה - כי אף דלענין 'דיעבד' אינו אוסר התערובת, אבל 'לכתחילה' אסור ליתן שמן זית לתוך תבשיל. והשער הציון (שם סק"י) מוסיף: דאף שמדברי המחצית השקל משמע דשמן זית המגיע ממדינות רחוקות אין לחוש לזה, משום דמסתמא עושין אותו בכלים מיוחדים, מכל מקום מדברי הדגול מרבבה משמע שאינו מחלק בזה, והמנהג לא להשתמש כלל בשמן זית ע"ש.

[ולגבי מה השתנה לטובה 'בזמננו' בכשרות השמן לפסח, יבוא אי"ה בגליון הבא].

היות ואנו עומדים תוך שלושים יום לחג הפסח הבא עלינו לטובה, ונפסק בש"ע (א"ח סימן תכ"ט סעיף א') שואלין בהלכות פסח קודם לפסח שלושים יום, נעסוק בגליון זה ובגליונות הבאים בשאלות כשרות בפסח, והשבוע נעסוק בכשרות השמן בפסח.

כמה אנשים פנו למערכת הכשרות בשאלה 'מה נשתנה' - שבדורות הקודמים היה המנהג 'ברוב בתי אשכנז', להשתמש בימי הפסח רק עם שמאלץ - שומן אווז {אותו היו אוגרים בבתיהם, ולפעמים זה החל כבר מימי טבת הקרים}, ולא היו נוהגים להשתמש כלל 'בשמן רגיל', ואילו בזמננו רוב בני אשכנז לא מקפידים להשתמש בפסח רק בשמאלץ (שומן) כתחליף לשמן ומשתמשים בשמן רגיל.

ונברר קודם את המציאות שהיה בדורות הקודמים שזה הביא חששות כשרות בשמן בפסח, ולכן הורו הפוסקים בזמננו לא להשתמש בהם בפסח. והנה המהרי"ל (הנדמ"ח, הלכות מאכלות אסורות בפסח עמוד קכ"ט - ק"ל) כתב - ועכשיו בדורות הללו יש מקומות שמשמשים עם 'שמן אגוזים' במדינות ריינו"ס, אבל באמת דינו כמו השומן לכל חששות חמץ שכתבנו לעיל (א.ה). שם כתב בתחילת דבריו, ששומן שנשעשה 'שלא לצורך פסח' נוהגים שלא לאוכלו בפסח, כי דרך המשתמשין לא ליהזר ממאכלי חמץ ותוחבין כף של חמץ לתוך השומן, ואסור להשתמש בו בפסח. ועוד - דאפילו השמן שנעשה עכשיו אסור להשתמש בו, משום דבאותו מכתשת שכותשין בו השמן שורין בו שעורים ללחות ונשתהו ונתחמצו שם. ומטעם זה אין נכון להשתמש בפסח באותם פמוטים ובשמן שהשתמש בהם כל השנה, ואפילו 'שמן זית' אין להשתמש להדליק בו בפסח על השולחן עכ"תו"ד.

ובמגן אברהם (סימן תנ"ג סק"ב) - הביא גם כן דברי המהרי"ל, וז"ל: שלא להשתמש בשמן במקום שיש לחוש שיפלו לתבשיל,

סיפורי הכשרות

סיפורים נדירים במעלת ובחובת הזהירות בכשרות המאכלים

הגילוי המופלא למה היה מוחו של היהודי סתום בלימוד התורה במשך 77 שנה, ואיך הוא נרפא

בספר בדידי הוי עובדא (פרק ט"ז) מובא סיפור נורא - פעם אחת בא יהודי זקן מופלג בן תשעים שנה לפני הגאון שר התורה רבי חיים קנייבסקי שליט"א, והתאונן בפניו כי זה לו שבעים ושבע שנים שאינו מסוגל ללמוד, על אף שבהיותו ילד היה בעל כשרון ולמד בהבנה טובה, משהגיע לגיל שנעשה 'בר מצוה' נסתם מוחו ואין שום דבר של תורה נקלט אצלו, והתמרמר הזקן הלו שאינו יודע מה היה לו, ומדוע אין מוחו מסוגל לקלוט דברי תורה, בו בזמן שבמקצוע שהוא עוסק הוא בעל כשרון גדול והצלחה מאד ונעשה פרופסור במקצועו, ומדוע כשהוא משתדל להבין ד"ת אינו מבין כלום.

ואמר אותו זקן להגר"ח שליט"א: שראה בספר 'ירושלים של מעלה' עובדא אחת שאירע בימי הגאון רבי עקיבא איגר זיע"א, דפעם אחת הגיעו לפניו אב ואם ושפכו לפניו צערם הגדול, שיש להם בן חרוץ בר דעת

ולבו ושוב לא היה מסוגל ללמוד, וראו הכל כי דבר ה' בפי איש האלקים הגרע"א זיע"א, וברוח קדשו וחכמת אלקים שבקרו בו הבין והרגיש כי סיבת טמטום הלב של הבחור הוא מאכילת איסור (וע"ע מה שכתבנו בזה במדור 'פרפראות הפרשה והמועדים').

והוסיף אותו זקן ואמר להגר"ח שליט"א - כשראיתי עובדא זו, נזכרתי כי בצעירותי היו לי חברים גויים, ופעם אחת נכנסתי לביתם, והם הביאו לפניו 'חתיכת בשר דבר אחר', והם התגרו בי ואמרו לי - ראה גם ראה כי אנחנו אוכלים את הבשר הערב הזה בשר חזיר, ואתה שהנך יהודי מעולם לא טעמת מאכל משובח זה, וכל כך גברה הסתתם ולעגם ממני עד שלא עצרתי כח לעמוד בפניהם ואכלתי מהבשר האסור, ומאז נסתתם מוחי ופסקתי להבין דברי תורה. ואמר הגר"ח לאותו זקן - שיקבל על עצמו להתענות יום אחד על מה שאכל דבר איסור, וטען הזקן שאין בכוחו להתענות מחמת זקנותו, ואמר לו הגר"ח - שיבחר לו יום קצר בימות החורף להתענות בו, ואז שב ורפא לו.

ובקטנותו הצליח ולמד היטב, אבל משהגיע לימי הבחורות הפסיק ללמוד, ואבד ממנו כל חשקו והבנתו בלימוד, ושאלו מה סיבת הדבר ומה עליהם לעשות. ואמר להם הגרע"א - כי אין זה אלא מפני שבנם נכשל באכילת נבלות וטריפות המטמטם את הלב, וטענו הורי הבחור, הלא ביתינו הוא כשר בתכלית ואנו נזהרים שלא להכניס לביתנו 'בשר שיש בו חשש פקפוק איסור', אבל הגרע"א טען שזה ודאי שבנם נכשל באכילת נבלות וטריפות. ויצאו ההורים משם בפחי נפש, והחלו לחקור ולדרוש ולפשפש מה זה ועל מה זה, ואיך יתכן שבנם נכשל באכילת איסור, ואחרי חקירה ודרישה התברר להם הדבר, שבעירם היה שוחט אחד שנפסל ע"י רב העיר מלשמש כשו"ב, וכמובן כל אנשי העיר לא שחטו אצלו עוד, אמנם באחד הימים בא עשיר אחד לעירם וערך שם חתונה גדולה והזמין קרואים הרבה, ולקח את השוחט שנפסל לשחוט את העופות וכי' לחתונה. ובנם הבחור נזדמן לשם ושמע כי יש משתה וסעודה ואכל מהבשר שם שהיה נבלה, ונתפטם בנבלה וזה נכנס בו כארס של עכנאי ונתטמטם מוחו

ילדי הכשרות

מדור שו"ת מיוחד לילדים בעניני כשרות, נושאת פרסים

שאלה א'

מה גלה הגאון רבי עקיבא איגר זיע"א להורים שפתמהו למה המח של הַבֵּן שְׁלָהֶם סְתוּם בְּלִמּוּד הַתּוֹרָה?

שאלה ב'

איזה תנאי קרא בתורה 'החֲרַשׁ הָיָה לְבָם' בְּמָקוֹם 'הַחֲדָשׁ הָיָה לְכֶם'?

שאלה ג'

איזה שאלת 'מה נשתנה' הגיע למערכת הכשרות, ובאיזה מדור בגליון מופיע התשובה?

[התשובות מופיעות בתוך הגליון]

תשובות בכתב ברור וקריא, ניתן לשלוח למספר פקס - 08-8645575

הילדים שיענו לפחות 2 תשובות נכונות, יכנסו להגרלה על פרסים נאים בע"ה.

גלריית הכשרות

הצצה שבועית מגלריית הכשרות הבד"ץ ברחבי העולם

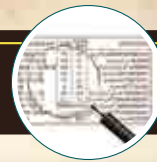

הגאב"ד בביקור השגחה בסין.

המטמונים במאכלים

תיאור קצר וקולע על חומרים שנמצאים במאכלים

מלח

המלח הקדוש?

המלח משמש גם לתיבול המזון וגם בתהליכי ההכנה והשימור שלו. הוא משמש לשימור בשר לאורך זמן, לכבישת ירקות ופירות, לחביצת גבינות ולהוצאת הדם מהבשר בתהליך המליחה וההכשרה. משתמשים במלח גם להמסת שלגים בכבישים. המלח הוא גם 'חומר מחטא', ומשתמשים בו כטיפול לריפוי בדלקת גרון, ולהלבנת שיניים, ויש משתמשים ב'מלח סדום' לריפוי צאן ובקר. השימוש העיקרי במלח פרט לשימושו במזון הוא - מניעת קפיאת מים על כבישים משום שטפרמטורות הקפיאה של מים יורדת כשמומס בהם המלח.

חשיבות המלח בגוף האדם

הנתרן (= מלח) נחוץ לתפקוד הגוף - מכיוון שהוא מאזן את היחס בין החומצה

לביסיס, וגם מווסת את נפח הנוזלים בגוף (=לחץ דם) ומשמש להעברת האותות העצביים. איבוד מלח מהגוף עקב הזעה, הקאה, או כל סיבה אחרת, עלול לגרום למצב של 'מחסור במלח', שתסמיניו: הם חולשה ועויותות. במקרים קיצוניים עלול מצב זה לגרום למוות רח"ל.

מדוע מומלץ להשתמש במלח 'דל נתרן'

צריך לדעת שלמרות החשיבות של צריכת מלח בגוף האדם וכן"ל, מכל מקום, צריכה מוגזמת של מלח בישול, הנפוצה בתזונה המערבית, עלולה להביא כמה סוגי בעיות כמו יתר לחץ דם, היווצרות אבנים בכליות ועוד מרעין בישין רח"ל. מסיבה זו יש המשתמשים במלח "דל נתרן" (בו מוחלף חלק מהנתרן באשלגן) כתחליף.

מלח במקורות

בהקרבת הקרבנות בבית המקדש היה חובה להקריב גם 'מלח' וכמו שכתוב (ספר ויקרא פרק ב') - "וכל קרבן מנחתך במלח תמלח, ולא תשבית

מלח ברית אלקיך מעל מנחתך, על כל קרבנך תקריב מלח", והיה בבית המקדש לשכה מיוחדת של מלח. **ודבר פלא מובא בתוספות בברכות (דף מ. ד"ה הבא מלח) בשם המדרש - שמביאים מלח על השולחן בכל סעודה כדי לכפר על הביטול תורה שיש כשמחכים עד שכולם יטלו ידיהם וברית מלח מגין עליהם.**

לפני 'ברכת המזון' שוטפים את קצות האצבעות במים על מנת להסיר את המלח סדומית המסמא את העיניים, וזה נקרא 'מים אחרונים'. **הגימטריא של 'מלח' הוא שלש פעמים הוי"ה, ולכן על פי הקבלה טובלים את הפת אחרי ברכת המוציא שלש פעמים במלח. וגם בש"ס ובטור וש"ע יו"ד מובא באריכות "דיני מליחת הבשר" כדי להוציא הדם מהבשר**

ו ל א כ י ל ה אחרי השלמת כל התהליך כפי שמופיע בהלכה.

[לגבי מה הם התהליכים להפקת מלח, והשימוש בהם ביהדות יבוא א"ה בגליון הבא].

מוסדות שאץ
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רחוב רבי יהודה הנשיא 2 | רובע ד' | אשדוד

הודעה משמחת
הננו להודיע שבשיעור דשמיא מומשיך בכל יום שיעור מרתק בדף היומי בבית מדרשינו ע"י הבעל הסכרה הנפלאה. פה מפיק מרגליות.

הרה"ג ר' דוד נתנאל שוורץ שליט"א
בעל "פלאי התורה"

תחילת השיעור - בשעה 9:15 בערב בדיוק
תפילת מעריב - בשעה 10:00 בדיוק

זה חודשנות לרבים הצפאים לשיעור בדף היומי הנמסר בבתינו ובמחיצות מתוספת נוסף בעניינים מרתקים על הדף, להנצחת שיעור זה. הברא חבדא אית לית.

לפרטים נוספים - ניתן לשנות למנכ"ל המוסדות
שמונת רוזיטר | 053-8101080

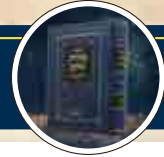
שישו ושעחו בשעחת התורה

מוסדות שאץ
בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רחוב רבי יהודה הנשיא 2 | רובע ד' | אשדוד

הודעה משמחת
הננו להודיע, שלרגל סיום לימוד 'מסכת פסחים' ע"י אנשי שלומינו, אברכי הכולל ומשתתפי השיעור בדף היומי הנמסר בבית מדרשינו מדי ערב ע"י פמ"מ הרה"ג ר' דוד נתנאל שוורץ שליט"א.

יתקיים 'סעודת סיום מסכת פסחים'
בבית מדרשינו
ביום ד' פרשת ויקרא הבעל"ט ד' ניסן, בשעה 9 בערב. המעמד בפאר והדר יתקיים בתוף ומחול לשמוח עם התורה ולומדיה. תנו כבוד לתורה!

השמחים בבואם - הגבאים

עיקר הזהירות בכשרות בפסח הוא ב'מצות' שלא יעשו בה שום קולא

בין כת"ה לבכו להבין ולשמוע כי הצדק אתי, ואינני ח"ו ח"ו מבקש עילה ותחבולות שוא ח"ו, אך לבי כואב לי מאד באיסור חמור כזה, איסור כרת ר"ל. וביבמות ק"ט. רישא דאיסור כרת חששו, סיפא דאיסור לאו לא חששו. בענין 'בל יראה ובל ימצא' יש קולות, מוכרים החמץ לעכו"ם אעפ"י שהיא הערמה וכו'. אבל בהמצה ח"ו ח"ו לעשות קולות, וזה עיקר 'חג הפסח הק', והמצה היא העיקרית שתהיה בכשרות גדול, כמה נותנים על ד' מינים שבלולב שהוא רק מצות עשה, והמצה מצות עשה ולא תעשה שיש בה כרת.

וכת"ה בחכמתו וחשיבותו בעיני השרים יר"ה, יפעול הכל, כל המצטרך חטים קמח שיהיה רק מ"ניו יארק" ששם החטין נעשה יפות כידוע וכו' עכ"ל.

בספר אגרות שלום (מכתב ק"א) כותב רבינו בענין לא לקחת חטים למצות מענגאלאנד, וז"ל - יבין ויאמין כי לראות עינינו הדלף (גשם) יורד יום יום תשעים אחוזים, והיה אם חלילה תקצרו חטים, אין נפקא מינא למצות פשוטים או משומרים, יהיה הרבה והרבה מצומחים, והרבה הרבה באיזה ימים נתבקע, והרבה, ספק נתבקעו - נחמין אותם, ויהיה לכם הפסד רב כמובן, איזהו חכם הרואה את הנולד (תמיד ל"ב), וכבר כתב הריב"ש ז"ל, מובא בבית יוסף בהלכות מגילה בסימן תר"צ (סעיף י'), וז"ל - שאפילו בעסקי העולם כל משכיל בוחר לנפשו הדרך היותר בטוח והמשומר מכל נזק ומכשול, ואפילו באפשר רחוק, על אחת כמה וכמה שיש לנו לעשות כן בדרכי התורה והמצות שהם כבשוננו של עולם וכו', ואיך נכניס עצמינו במקום צר ובמשעול הכרמים.

פרפראות הפרשה והמועדים

פרפראות נפלאות בעניני הפרשה והמועדים מצדיקי הדורות ז"ע ועכ"ל

מה גרם לתנא רבי אלעזר בן ערך לטעות בפסוק 'החודש הזה לכם' וקרא 'החרש היה לכם', והנלמד מזה למעשה

היתה על הרבי רבי אלימלך ע"ש.

ויש לומר שהקב"ה רצה ללמדנו בזה - כשאנו מקיימים מצוות הפסח וכן שאר המצוות, צריך לעשותו מתוך שמחה, וגם כשיש נסיונים ופיתויים שונים לאכול ולשתות מאכלים ומשקאות שונים, נתגבר בשמחה לא לאוכלם ולשתותם אם אינם כשרים למהדרין. **ויש לפרש בדרך רמז: שזה מה שאנו אומרים ביוצרות בשבת החודש ראשון הוא לכם לפסח עליכם להתקדש בתוככם קדוש',** דחודש ניסן הוא החודש הראשון שהקב"ה הראה לנו כמה הוא שמח כשקיימנו מצות במצריים למרות שהיה קשה, וזה צריך ללמד אותנו שגם אנחנו צריכים לשמוח בזה שאנו מתקדשים גם במידי דאכילה ושתייה, שנאכל ונשתה רק אם הם כשרים למהדרין, והעצה **כיצד לעשותו בשמחה**, להתבונן איך הקב"ה רקד וזימר כשקיימנו מצות הפסח במצרים, ויש לנו הזדמנות לשמח את הקב"ה גם בזמננו שהקב"ה יראה ההבדל בין יהודים שמתקדשים במאכל ומשתה כשר לעומת הגויים שאוכלים ושותים מכל הבא לידם.

...

הבה נקבל על עצמינו בשבת החודש הבעל"ט להקפיד בזהירות במידי דאכילה ושתייה שיהיו בתכלית ההידור, ובפרט בחג הפסח, ואז נזכה שהקב"ה ירקוד וישמח ביגיעתנו למען קיום תורתו.

להתקדש בתוככם קדוש', ואפשר לפרש שיש בזה רמז על הזהירות בכשרות "מתוך שמחה", וזה על פי הסיפור שמובא בספר אור יקרות - דכשבא הרה"ק רבי משה לייב מסאסוב זיע"א להסתופף פעם ראשונה בליזנעסק אצל רבו הרה"ק רבי אלימלך מליזנעסק זיע"א, היה זה בפרשת 'בא' וכיבדו הרבי רבי אלימלך לומר תורה, אז פתח ואמר: כתוב בפרשה זו 'ואמרתם זבח פסח הוא לה' אשר פסח על בתי בני ישראל, ותמוה - כיצד שייך לומר על הקב"ה שפסח על בתי ישראל, שהרי לית אתר פנוי מיניה. ועוד - שהיה צריך לומר 'פסח מעל בתי בני ישראל ולא על בתי בני ישראל'. ותיירץ - דכשבא הקב"ה למצרים שהיתה מליאה גילולים ועובדי עבודה זרה, נתעוררו דינים וחרה אפו. אמנם משהגיע לבתי ישראל ששם קיימו מצות נתינת הדם על הבתים ומצות הפסח, נתמלא הקב"ה כביכול שמחה וחדוה, 'ופסח' הוא מלשון קפיצה ודילוג, שהיה קופץ ומרקד כביכול מחמת שמחה וחדוה שבא לו כאדם המרקד מחמת שמחה. וזה כוונת הפסוק: אשר פסח על בתי בני ישראל, שכביכול דילג ורקד על כך שכאן מתגוררים יהודים, ושר "דא וואוינט א איד" (=כאן מתגורר יהודי). וכשסיים הרה"ק מסאסוב לומר את דבריו, קפץ על השולחן של רבו הרבי ר' אלימלך, והתחיל לרקוד ולזמר פעמים רבות "דא וואוינט א איד", וכוונתו

לכבוד שבת קודש הבעל"ט שבת מברכים - חודש ניסן, בו יזכו רבבות עמך בית ישראל לקרוא ולשמוע את 'פרשת החודש', נתחיל בסיפור פלא המובא במסכת שבת (דף קמ"ז): על פרשת החודש שממנו ניתן ללמוד 'חיווק בזהירות בכשרות' - רבי אלעזר בן ערך איקלע להתם (לפרוגיאתא ודיומסת - רש"י), אימשיך בתרייהו (אחר היין והרחיצה - רש"י), איעקר תלמודיה (נעקר תלמודו ושכחו - רש"י), כי הדר ואתא (כאשר חזר ובא מאותו מקום), קם למיקרי בספרא (קם לקרוא בספר תורה), בעא למיקרא 'החדש הזה לכם' (הוא רצה לקרוא את הפסוק שמתחיל 'החודש הזה לכם'), אמר 'החרש היה לכם' (הוא טעה ואמר 'החרש היה לכם'), בעו רבנן רחמי עליה והדר תלמודיה (ביקשו החכמים רחמים עליו מן השמים וחזר אליו תלמודו) ע"ש. ובספר אוצר אפרים עה"ת פרשת בא עה"פ 'החודש הזה לכם' מביא מספר דברי נפתלי - שכתב דזה היה עיקר טעותו של רבי אלעזר בן ערך שקרא מ'החודש הזה לכם', החרש היה לכם, שאם לא נזהרים במידי דאכילה ח"ו הנרמזים בפסוק החדש הזה לכם, אז נעשה 'החרש היה לכם', שעל ידי מאכלים מפוקפקים נעשה הלב חרש ומטומטם ע"ש (ועיין במדור 'סיפורי הכשרות' סיפורים נפלאים בענין זה).

ובפיוטים לשחרית פרשת החודש אנו אומרים 'ראשון הוא לכם לפסח עליכם

ניתן להפנות שאלות בכשרות, למערכת הכשרות בפקס - 088645575 ובמייל: rabbi@skskosher.com ומערכת הכשרות תענה בלי"נ על השאלות בגליונות הבאים במדור מיוחד, נא לכתוב את השאלות בצורה ברורה ועניינית.

וכן ניתן לשלוח הערות או הארות על הגליון, ולהצטרף לקבלת הגליון במייל, בכתובת הנ"ל.

